

Túrák a Baltikumban

Lettország

Riga látképe a Szent Péter-templom tornyából

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

Letvénia elhagyását követően utunk a közepén fekvő balti államba, Lettországba vezetett. A legmagasabb pont felkeresését a program végére időzítettük, elsőként a fővárossal, Rigával ismerkedtünk. A város kempingje a Daugava-folyó közelében létesült, innen csak át kell sétálni a modern kötélhídon (Vansu tilts), és máris a történelmi negyedben találjuk magunkat. A város tornyai a hídról is impozáns látványt nyújtanak, hogy azután az óváros utcáin sétálva a templomokkal, az egykori lovagvárral, a díszes kereskedőházakkal, régi lakóépületekkel és parkokkal együtt sajátos

díszletet rajzoljanak a nyüzsgő belvárosi forgatag köré. És forgatagban nincs hiány. A szervezett csoportok vezetői számmal jelölt táblát tartanak a fejük fölé, hogy az ámuldozó turisták el ne vétsék csapatukat. Rigában pedig ámuldozni nem csak a múlt emlékein, de a jelen autócsodáin is bőségesen lehet.

Riga az egész Baltikum legnagyobb városa, fejlődését stratégiai fekvésének köszönheti. Alapítása 1201-re tehető, amikor a korábbi kereskedőházak és misszionárius-telep mellé vár épült, majd Riga rohamos fejlődésnek indult. A városképi és műemléki szempontból egyaránt meghatározó épületek közül ekkor készült a Szent Péter-templom, amelyet már 1209-ben oklevél említ, majd két évre rá a Szűz Mária-dóm alapkövének letételére került sor. De a város az 1200-as években több más, ma is álló építménnyel gazdagodott. Ekkor csatlakozott Riga a Hanza-szövetséghez, ami évszázadokra meghatározta fejlődését. A német lovagrendek, majd lengyelek, svédek és oroszok uralkodtak fölötté, emiatt a város történelmi magja nem olyan egységes, mint Vilniusé vagy Talliné, mégis sajátos hangu-

latot áraszt. Az óváros a Daugava-folyótól az egykori erődfalak és vizesárkok helyén kialakított parkig húzódik, gyalogosan is kényelmesen bejárható. A 20. század pusztításait követően a legtöbb műemlék helyreállítása befejeződött, a folyamatosan tartó felújításoknak köszönhetően pedig várhatóan az a néhány patinás épület is visszanyeri régi fényét, amit most még meglehetősen romos állapotban találtunk. Méltán szerepel Riga óvárosa immár tíz éve – a másik két balti fővároshoz hasonlóan – az UNESCO világörökséglistáján.

Lettországban járva érdemes ellátogatni a Riga közelében fekvő Gauja Nemzeti Parkba. A védett terület ugyan sokáig az ország egyetlen nemzeti parkja volt, területét tekintve azonban az egész Baltikumban a legnagyobb számú. Alapításának éve megegyezik első hazai nemzeti parkunk, a hortobágyi létesítésének idejével, tehát 1973-ban hozták létre. A jól jelzett ösvényeken többórás túrákat is tehetünk, közben várak, kastélyok éppúgy utunkba kerülnek, mint sűrű erdők és vadregényes vizes élőhelyek. Sigulda településről

Emlékkő Lettország tetején

Riga óvárosa a Daugava-folyó felől

A Gutman-barlang bejárata

Élő skanzen a Gauja Nemzeti Parkban

indulva előbb egy 19. századbeli kastély, majd egy 13. századi várom mellett elhaladva rövidesen a Gauja-folyó partján találjuk magunkat. Innen – sík országhoz képest szokatlan módon – hosszú, meredek kaptatón jutunk Krimulda romjához, majd visszaereszkedve újra a vízparti sétányra érünk. Néhány kisebb, homokkőben képződött üreg mellett itt találjuk az egész Baltikum „leghatalmasabb” barlangját, a 19 méter hosszúságú Gutmana Ala-t. A végpont ugyan ereszkedő nyolcas

és karbidlámpa használata nélkül is néhány másodperc alatt elérhető, rohanni mégsem érdemes. A barlang bejáratát és oldalait évszázados véresek nyomai borítják, lehet tehát versenyezni, ki fedez fel régebbi évszámot vagy díszesebb faragványt a falakon.

Az ösvényen továbbhaladva rövidesen Turaida várához jutunk. Az 1214-ből származó, később tűzvészben elpusztult vár újjáépítésére csak a múlt század közepén került sor. A vármúzeum meglátogatása után érdemes felkapaszkodni az Öreg-torony lépcsőin, ahonnan a Gauja völgyének panorámája tárul elénk. A vár mögötti tisztás szoborparknak ad helyet, nem messze pedig egy hagyományos életformát bemutató

Turaida rekonstruált vára

skanzen rendeztek be, ahol az épületekben néhány egykori foglalatosságot élőben is megfigyelhetünk.

Lettország a másik két balti államhoz hasonlóan nem büszkélkedhet égbetörő csúcsokkal, a Madona közelében fekvő 200–300 méteres dombokon mégis sípályákat és felvonókat láthatunk. Az ország klímája kedvez ugyan a téli sportoknak, de azon igencsak meglepődtünk, hogy a sífutópályák mellett az alpesi lesiklásra is lehetőség nyílik. Tekintettel a környék sportéletére, a legmagasabb csúcshoz vezető utat több közeli településről is tábla jelzi, így eltévedni szinte lehetetlen. Az ország legmagasabb pontja 312 méteren található, tehát a szomszédvár, Észtország tetejétől hat méterrel elmarad. A lettek ezt már nem nézheték szótlanul, és a csúcsra hatalmas téglatornyot biggyesztettek, de a konstrukció „olyan kiválóan” sikerült, hogy a bejáratot később be kellett falazni, a környéket pedig életveszélyesnek minősítették. Aki a csúcsot felkeresi, meg kell, hogy élgedjen azzal, hogy a közeli sípálya tetejéről tekint a mélybe. A torony közelében elhelyezett emlékkövön Albets Kviesis neve olvasható. Lettország egykori elnöke tagja volt annak a néptanácsnak, mely 1918-ban kinyilvánította az ország függetlenségét.

Tervbe vett programunkat a mostoha időjárás miatt szűkíteni kellett, ellátogat-

tunk viszont az ország második legnagyobb városába, Daugavpilsbe. Nevét a Daugavafolyóról kapta, amely Oroszországban eredve Belarusz érintésével a város közelében jutott területhez, hogy az országot átszelve Rígiában érje el a Balti-tengert. A bő százezres népességű Daugavpils lakosságának több mint a fele – a korábbi tudatos betelepítések következtében – ma is orosz ajkú. A népesség megoszlása ellenére a katolikus egyháznak is mély gyökerei vannak a városban, ahol az ortodox, a katolikus és az evangélikus templom egymás tőzsomszédságában áll. Daugavpils legjelentősebb látnivalója hatalmas erődítménye, mely azonban inkább mérete, mint szemet gyönyörködtető megjelenése miatt érdemel figyelmet. A 19. században klasszicista stílusban épült vár, pontosabban erődített városrész állapota mára igencsak leromlott. Az omladozó falak között, a gazos udvaron tett séta közben arra is rádöbbenhetünk, hogy a főváros kirakatszerű szépsége mellett a vidék fejlesztéséhez hosszú és rögös utat kell még Lettországnak és a többi balti államnak bejárni, amíg a múlt szomorú örökségétől végérvényesen megszabadulhatnak.

Panoptikum Turaida várában

A Szent Péter-templom és a Fekete-fejűek-háza